

**“In hte hfood waar
fouten leeuk
zijn...”**

Auteur: Ronan Geers

Coverontwerp: LUCIE

ISBN: 9789403650364

© Ronan Geers

www.ronangeers.com

“In het hoofd
waar fouten leuk
zijn...”

Ronan Geers

Inhoud

Hoofdstuk 1: “Een inleiding met ons eigen wereldbeeld”

Hoofdstuk 2: “Sociale psychologie met een snuifje dommigheid”

Hoofdstuk 3: “Ach die heerlijk dwaze vooroordelen toch”

Hoofdstuk 4: “Geloof in het leven”

Slot

Extraatje

Een inleiding met ons eigen wereldbeeld

**En ja, waarschijnlijk zitten we
allemaal fout...**

INLEIDING

Een wereldbeeld is bij niemand identiek, iedereen heeft dan het zijne. Het is als het ware een manier waarop je denkt over de wereld en hoe die eruit ziet of eruit zou moeten zien tenminste. Ons wereldbeeld wordt eigenlijk helemaal niet door onszelf bepaald.

Het is te zeggen, toch niet voor het grootste deel. De informatie die we krijgen, én van wie we deze krijgen, bepalen we over het algemeen zelf niet. We krijgen deze van mensen die we zien, media en verhalen die we (al dan niet willen) horen. Die 'verhalen die we al dan niet willen horen', zijn iets belangrijks waar we later op terug zullen komen. We kunnen wel nu al stellen dat we selectief zijn in het krijgen van informatie.

Het enige wat we dan zelf nog doen met al die zaken die we horen, zien... zijn deze verwerken binnen het kader van onze eigen denkwijze. Vervolgens kiezen we dan welke denkbeelden we meenemen en welke we achterwege laten, of een bepaald deeltje uit nemen. Zo selectief zijn moeten we natuurlijk zoveel mogelijk proberen te vermijden en dus open staan voor elke situatie om er zo zelf het goede uit te halen. Deze zaken zijn echter heel makkelijk in theorie te zeggen, maar in de praktijk? Dat is iets anders.

We zijn als mens vrijwel constant bezig met informatie binnenkrijgen, verwerken én zelf geven. Daarom is het de bedoeling dat deze drie zaken op een zo correct mogelijke

manier gebeuren zonder al te veel onnodige (voor)oordelen. Dit zou nodig zijn voor een goed en gelukkig leven, maar de vraag is dan of het dat wel echt is. We hebben waarschijnlijk wel enkele leugentjes en waanbeelden nodig om goed en gelukkig te kunnen leven. Waarom zouden we dat tenslotte niet doen?

We zullen hier bespreken hoe dat kan, maar eigenlijk vooral welke dingen we het best vermijden in ons alledaagse leven.

Denkfouten en drogredenen (redenering die niet klopt) zijn snel gemaakt en we geloven graag in illusies omdat ze misschien wel goed voor ons zijn... Deze illusies mogen dan natuurlijk geen al te grote invloed hebben op ons redeneren en logisch denken, maar dan wel op onze levenskwaliteit, toch? Waarom zouden we weigeren in iets te geloven dat eigenlijk goed voor ons zou zijn, moesten we erin geloven?

We zullen allen zeker en vast zo verschillende illusies of waanbeelden hebben waarvan we niet eens weten dat we ze hebben. Zo is de gedachte dat ik denk dat ik weet wat ik hier schrijf, misschien mijn grootste waanbeeld. Ook het godsbeeld is waarschijnlijk een waanbeeld van velen onder ons, maar wel een nuttige. Zolang je er geen mensen mee schaadt en je eigen leven niet, kan een godsgeloof toch niet slecht zijn? Ofwel? Waarom houdt men zich dan toch bezig anderen te overtuigen dat god niet bestaat. En waarom zou

ik er me mee moeien? Ook ik ben van het principe iedereen z'n eigen ding te laten doen, zolang het maar niemand schaadt. Maar later meer hierover...

Echter mogen we hier niet bij alles vanuit gaan want anders zouden we alles in vraag kunnen stellen en we kunnen onszelf de vraag stellen waarom we eigenlijk doen wat we doen. Tot die negatieve gedachte komen we liever niet en dat is waarschijnlijk maar goed ook. We hebben het nodig om soms negatieve gedachtes te verbergen door ze te ontwijken, of er een 'betere' uitleg voor te verzinnen.

Diep vanbinnen weten we dan wel dat we ons vaak dingen beter voorstellen dan ze zijn, maar we doen dat niet voor niets. Liever een kleine illusie meer geloven om zo gelukkiger te leven, dan eentje minder en ongelukkig leven. Eén gedachte kan soms een wereld van verschil maken. Ik heb het hier natuurlijk wel over kleine waanbeelden. Niet over levensbepalende die onze manier van leven zouden beïnvloeden.

Het groepsgevoel waarover ik het had, kan dus evengoed positief zijn. Als we dat groepsgevoel nu eens zouden gebruiken voor het goede? Het lijkt een utopie maar is misschien wel mogelijk. Als we allen massaal ons zouden inzetten voor de vrede en tegen allerhande slechte dingen,

zouden we dan zo ook geen groepsgevoel kunnen creëren dat we allen voor iets spannends kunnen gaan? Het is maar tenslotte hoe je het bekijkt en het gevoel dat je erbij geeft. Vaak is het zelfs al zo dat als we ergens een spannende soundtrack onder zetten, dat het direct al een heel ander gevoel zou geven. Het is vaak een kwestie van de juiste sfeer te scheppen.

Ieder klein stapje kan dus het begin zijn van iets groots en zoals algemeen geweten is, kunnen kleine deeltjes samen iets groots vormen. Als we nu allen ons klein deeltje bijdragen en samen gaan vechten tegen al wat ik nog zal beschrijven dat niet bepaald goed is, kunnen we dan niet samen daarheen bereiken dat voorheen nog een utopie leek? Ja, het is heel makkelijk gezegd, maar we kunnen het op z'n minst een kans geven. Het lijkt nu wel heel makkelijk gezegd van iemand die niets over 'het leven' kent, wat inderdaad ook zo is, maar daar zal het hier niet over gaan.

Laten we even ontsnappen uit de realiteit en hopelijk een blikverruimende reis aangaan! Ondanks dat dit alles op papier staat, hoop ik geen monoloog met u af te steken, maar een reis door elkanders gedachten met nieuwe

verruimende gedachten tot gevolg. Tevens ga ik trachten niet de zoveelste schrijver zijn die vooroordelen, racisme en ander dergelijk gerelateerde zaken gaat veroordelen. Dit is al zoveel gebeurd en gebeurt zoveel, dat men het moe is en men daar uiteindelijk geen oor meer naar heeft...

Voor ik echt begin wil ik even zeggen dat het begin van dit boek het meest moeilijke en 'saaie' is. We hebben het begin echter nodig om op verder te bouwen. Ook zullen de overgangen soms niet zo denderend zijn en zal het boek soms lijken op een hoop losse gedachten, maar dat is deels de bedoeling. Het is tenslotte een zeer ruim onderwerp met pseudowetenschap¹ en metafysica²

¹ Wetenschap die niet voldoet aan de criteria van echte wetenschap

² De leer die de werkelijkheid bestudeert, maar niet op de manier dat ze ons zintuigelijk gegeven wordt

WERELDBEELDEN, 'REALITEIT'?

Om te beginnen, wat is een wereldbeeld? In het Nederlands is het verwant aan de termen levensbeschouwing en wereldbeschouwing. Het wereldbeeld kan betrekking hebben op onze opvattingen over de aard van de werkelijkheid én op onze opvattingen over de hele orde van het universum. Ons wereldbeeld is een beeld over de mens en wereld, dat bestaat uit een reeks gebeurtenissen, met onder andere vooral die uit onze eigen opvoeding, en beïnvloeding door wat we horen en zien

Dit wereldbeeld is beïnvloed door onder meer de zintuiglijke ervaringen, de opvoeding en opleiding, de sociale, professionele en religieuze contacten, de belezenheid, de intelligentie en het voorstellingsvermogen. Hoewel het wereldbeeld beïnvloed is door ervaringen, is het daar niet op gebaseerd. Het wereldbeeld gaat juist vooraf aan de waarneming. Het is het wereldbeeld dat enige sturing geeft aan de waarneming door deze van een duiding te voorzien. Daarom is het wereldbeeld zo sterk verwant aan religie, levensbeschouwing en moraal. In zaken zoals politiek, religie en de wetenschap wordt het begrip wereldbeeld in allerlei aanverwante betekenissen gebruikt.

Een wereldbeeld hangt dus automatisch af van je omgeving én vooral je opvoeding. Wat jij als 7-jarige van je ouders

hoorde, bijvoorbeeld dat een bepaalde politieke partij slecht is, ging je sneller als 'juist' interpreteren dan nu. Daarom is het nuttig om na te denken of je wereldbeeld niet teveel afkomstig is door wat je als kind allemaal hoorde.

Verscheidenheid

We leven in een wereld met veel verscheidenheid waar er ondertussen bijna 8 miljard verschillende wereldbeelden zijn; Met beelden die goed op elkaar lijken en dan weer andere die nog niet de kleinste gelijkenis vertonen.

Verscheidenheid en multiculturalisme zijn begrippen die niet meer weg te denken zijn uit onze maatschappij; En of je het nu wilt of niet, onvermijdelijk zijn in deze zeer snel vernieuwende wereld.

Voor vele mensen zelfs te snel vernieuwend waardoor ze meer conservatief worden. Hoe sneller die vernieuwing gaat, hoe conservatiever sommige mensen.

Daardoor ontstaat vaak een gevoel van angst dat zich kan uiten in bijvoorbeeld racisme wat tegenwoordig een beetje een cliché voorbeeld geworden is, maar nog steeds zeer aanwezig is. Ik denk dat weinigen dat zullen kunnen weerleggen.

Wanneer zo een gevoel van angst ontstaat gaan wij als mens automatisch op zoek naar mensen die datzelfde gevoel van angst voelen. Wanneer een aantal mensen met die soortgelijke gevoelens elkaar vindt ontstaat er vaak een groep; In die groep worden angsten, meningen én gedachten gedeeld en zo worden dan nieuwe gedachtegangen gevormd.

Vaak zijn die nieuwe gedachtegangen extremer dan de voorgaande. Zo worden gevoelens van angst + een

groepsgevoel vaak geuit op een extremere, soms agressieve manier. Zo begeeft men zich langzaamaan in een waanbeeld omdat je denkt dat je meningen van verschillende mensen hoort, maar eigenlijk alleen meningen binnen die bepaalde groep hoort. Daardoor wordt je blik steeds minder ruim. Automatisch zal je ook meer oog hebben voor mensen met dezelfde gedachten en gevoelens.

Dat wordt in het psychologisch jargon de 'confirmation bias' genoemd: je let op mensen die je overtuiging delen, steunen en mogelijks sterken. Ook naar dingen waar je je eigen karakter of onzekerheden in herkent. Wanneer je dan effectief eens een feit ziet dat matcht met je overtuiging, wordt dan gezegd: "zie je wel". Terwijl dat dat maar één enkel voorbeeld kan zijn uit een hele groep zaken.

Die 'confirmation bias' heeft ook betrekking op negatieve zaken. Wanneer je bijvoorbeeld onzeker bent over iets, zoals bijvoorbeeld een scheve kin, zal je ook meer aandacht hebben naar mensen met juist een mooie kin en zo eigenlijk een meer negatief zelfbeeld krijgen, puur door die psychologische gebeurtenis.

BEOORDELING VAN EEN WERELDBEELD

Niet elk wereldbeeld is echter even redelijk of onredelijk als elk ander. Een wereldbeeld kan namelijk in meerdere of mindere mate redelijk zijn. Precies daarom is het van belang te vragen naar de beoordeling van de redelijkheid van een wereldbeeld. Zo'n beoordeling kan geen wetenschappelijke activiteit zijn.

Wereldbeelden zijn immers geen wetenschappelijke theorieën. Het zijn subjectieve totaalkaders waarbij ons totale mens-zijn betrokken is: onze rede, onze ervaringen en ons gemoed.

Voor het redelijk beoordelen van een wereldbeeld zijn de strikte onderzoeksmethoden van de wetenschappen daarom niet geschikt. We moeten uitgaan van criteria die recht doen aan alle aspecten van een wereldbeeld. Zoals subjectiviteit en moraliteit.

We beoordelen een wereldbeeld door in de eerste plaats te onderzoeken in hoeverre het onze wereld plausibel en betekenisvol structureert en inzichtelijk maakt. Een wereldbeeld moet anders gezegd een breed verklaringsbereik hebben, waarbij de oorsprong van de kosmos, het leven, bewustzijn, morele waarden en andere fenomenen, op een consistente manier begrepen kunnen worden.

Dit heet de cognitief-theoretische kant. Maar daarnaast moet onderzocht worden in hoeverre het wereldbeeld ons kan leiden in ons concreet dagelijks leven, ons helpt bij het omgaan met reden tot bestaan en bijdraagt aan morele ontwikkeling of algemener 'het goede leven'. Hier raken we aan de existentieel-praktische kant van een wereldbeeld.

Dit zijn echter gewoon 2 theoretische begrippen die de facto compleet nutteloos zijn hier.

Het is dus de bedoeling dat we zowel ons eigen wereldbeeld, als dat van een ander, op een zo juist mogelijk manier gaan interpreteren en verwerken. Dat is natuurlijk niet gemakkelijk

Om dit correct te doen zijn 7 algemene vragen ontwikkelt, die je jezelf stelt.

Zeven vragen

Hieronder zie je de 7 vragen om een wereldbeeld correct te beoordelen. Er is hier echter geen compleet correct psychologische methode voor.

- I. Heeft het wereldbeeld in kwestie voldoende zeggingskracht. Is het dus in staat te inspireren, motiveren en bezielen?
- II. Is het praktisch leefbaar oftewel leidt het niet tot onleefbare tegenspraken tussen wat men meent te geloven en feitelijk doet?
- III. Vervult het wereldbeeld diepe algemeen menselijke existentiële noden?
- IV. Doet het recht aan onze common sense en onze diepste menselijke intuïties?
- V. Komt het tegemoet aan intellectuele deugden zoals eenvoud, coherentie, plausibiliteit en verklaringskracht?
- VI. Draagt het bij aan zowel ons zelfbegrip als aan ons begrip van universeel menselijke ervaringen, zoals morele en ethische ervaringen?
- VII. Sluit het wereldbeeld aan bij het trouw willen en kunnen blijven aan bepaalde ingrijpende persoonlijke ervaringen en levensbepalende gebeurtenissen?